

Liepājas **Ras**

mazā
ŠKIROŠANAS
ROKĀSGRĀMATA

SATURS

Atkritumi manās mājās	1
Kāpēc jāsāk šķirot mājsaimniecībā?	2
Pirmais solis - jābūt vēlmei šķirot!	3
Otrais solis - atrast vietu un veidu, kā to izdarīt ērti un pareizi!	4
Trešais solis - uzmanīgi lasīt informāciju!	5
Ceturtais solis - atpazīt materiālus!	6
Bīstamiem sadzīves atkritumiem ir savas īpašas vietas!	10
Kā mēs varam samazināt radīto atkritumu daudzumu?	11
Vai tu zini, kas no šī NAV šķirojams?	12

Atkritumi MANĀS MĀJĀS

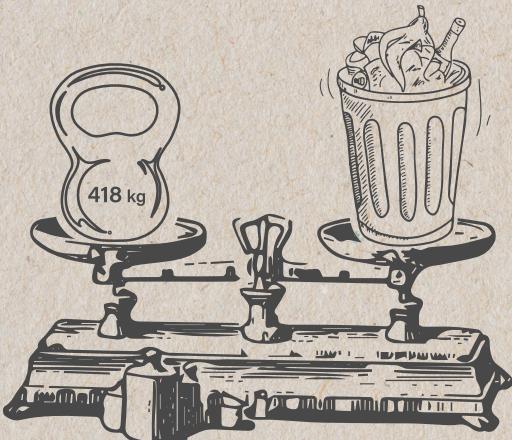
SADZĪVES ATKRITUMI

NESTANDARTA ATKRITUMI, kas rodas sadzīvē

Kāpēc jāsāk šķirot MĀJSAIMNIECĪBĀ?

Viens Latvijas iedzīvotājs gadā saražo 418kg* jeb 3 kubikmetrus atkritumu. Tas nav lielākais saražotais daudzums strap Eiropas valstīm. Tomēr katru gadu tas tikai pieaug arī Latvijā.

Atkritumu apsaimniekošanā izmantotā sistēma deponēšana (noglabāšana poligonā) aizņem aizvien lielākas zemes platības, kuras vārētu izmantot vērtīgākiem mērķiem - piemēram, lauksaimnieciskai ražošanai.

Pasaules tendences un lokālie notikumi ļauj ieviest aprites ekonomikas principus arī savā mājsaimniecībā tā atkritumus transformējot par izmantojamiem materiāliem.

Pieņēmumam - "kāda jēga šķirot", vairs nav pamata! Turpmākie padomi būs praktiski pat tad, ja:

- nav laika
- nav vietas
- trūkst motivācijas
- nav informācijas par to, kā to darīt

* 2019. gadā https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/content/investiciju-vajadzibu-izvertejums-aavp-2021_2028-geoconsultants-2020.pdf

SĀKT VAR AR PAŠU MAZUMIŅU - viena veida materiālu atšķirošanu no ikdienas kopejā sadzīves atkritumu saturu.

Piemēram, sāc ar stikla iepakojumu: pudeles un burkas! Novieto tās blakus savai atkritumu tvertnei, dodoties ārpus mājas paņem līdzi un ievieto paredzētajā konteinerā.

2. SOLIS ➤

atrast vietu un
veidu, kā to
izdarīt ērti un
pareizi!

Mīts - Es nevaru šķirot, jo man nav vietas virtuvē!

Nevajag daudz vietas, lai sāktu šķirot atkritumus! Sāc ar vienu veidu.
Un ar laiku sapratīsi, kā tev ērtāk.

KUR DOTIES TĀLĀK?

Iespējas ir dažādas:

- šķirošanas konteineri pie mājas
- publiskie šķirošanas punkti
- šķirošanas laukumi
- markētie šķirošanas maisi
(privātmājām, ja piedāvā šādu
pakalpojumu)

Noskaidro sev ērtāko vai tuvāko
šķirošanas iespēju pie sava atkritumu
apsaimniekošanas operatora!

Ja šķirošanas konteineri nav pie tavas dzīvesvietas,
izsaki šo vēlmi mājas apsaimniekotājam vai atkritumu
operatoram.

3. SOLIS

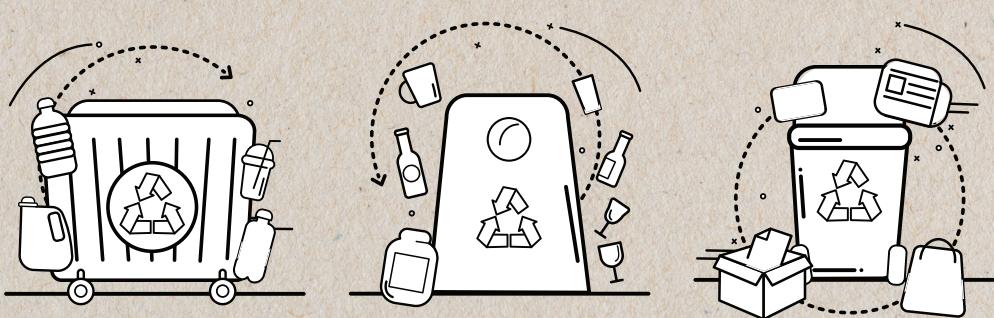
► uzmanīgi lasīt
informāciju!

IEPAZĪSTIES ar šķirošanas punkta vai laukuma saistošajiem noteikumiem (darba laiks, atkritumu pieņemšanas kārtība, u.c.)

Uzmanīgi **IZLASI** un pievērs uzmanību vizuālajai informācijai, kas norādīta uz atkritumu konteineru!

KONCENTRĒJIES uz to, ko drīkst šķirot nevis uz to, ko nedrīkst!

ATCERIES, ka Latvijā nav vienota sistēma un katrā vietā var būt savādāki šķirošanas nosacījumi.

PLASTMASA

Ar plastmasu ir sarežģīti! No šī materiāla sastāv ļoti daudz dažādu priekšmetu, un to sastāvdaļas ir ļoti dažādas.

Šķirojamie plastmasas materiāli:

- PET pudeles
- Sadzīves kīmijas pudeles
- Šampūnu, mazgāšanās līdzekļu un citas līdzīga veida plastmasas pudeles
- Vējstiklu tīrišanas līdzekļu plastmasas kanniņas
- Polietilēna plēve

PAPĪRS UN KARTONS

Avīzes, žurnāli, kartona kastes, grāmatas, papīrs.

Šķirošanas konteineros NEDRĪKST likt - vienreizlietojamos plastmasas izstrādājumus (krūzītes, pārtikas kastītes u.c.), čipšu pakas, saldējuma un konfekšu papīrus, krējuma, margarīna, jogurta, augļu traukus, rotaļlietas, cietus plastmasa izstrādājumus, auto detaļas, caurules, kancelejas priekšmetus, putuplastu

Ne visi papīri ir šķirojami! Salvetes, cepampapīrs, čeki, tapetes, picu kastes NAV paredzēti šķirošanas konteineriem.

Plastmasa, papīrs, kartons un metāls - vieglais iepakojums, daudzās vietās liekams vienā konteinerā! Viens otru nebojā un pie pāršķirošanas tiek atdalīti.

Saplacini, kā teica reklāmā:

“ES MĪLU SAVU ZEMĪTI, ES MĪLU LATVIJU!”

STIKLA IEPAKOJUMS

Pudeles un burkas!

Pie stikla iepakojuma nekādā gadījumā nevajadzētu nonākt citiem atkritumiem, jo no stikla nošķirot lieko ir sarežģīti.

Iepakojumam jābūt atbrīvotam no ēdienu/dzērienu paliekām – nepieciešamības gadījumā viegli izskalotam.

DRĪKST ATSTĀT:

- Etiķetes
- Vāciņus vai korkīšus, taču **labāk** – sašķirot tos pie vieglā iepakojuma, tā tie ātrāk nonāks uz pārstrādi.
- Stikla iepakojums var būt sasists.

METĀLA IEPAKOJUMS

Metāla dzērienu bundžas, skārdenes, metāla sadzīves priekšmeti.

Šķirotos materiālus **NEIZMET AIZSIETĀ MAISIŅĀ!** Tas maldina apsaimniekotāju un liek domāt, ka tur iekšā ir nešķiroti atkritumi. Tā vietā izber maisiņu un ieliec to pie vieglā iepakojuma.

BIOLOGISKI NOĀRDĀMI ATKRITUMI (KOMPOSTĒJAMI)

Mājsaimniecībās atkritumos nonāk $\frac{1}{3}$ daļa no iegādātās pārtikas, kura netika izlietota tam paredzētam mērķim.

Pārtikas izmešana atkritumos nav tikai naudas «izmešana vējā». Tā ir arī ietekme uz vidi, kas rodas visos pārtikas posmos (audzēšana, ražošana, pārvadāšana, uzglabāšana uc.).

Pat nonākot atkritumu poligonos un sadaloties bezskābekļa vidē, no bioloģiski noārdāmiem atkritumiem izdalās metāns - siltumnīcas efekta gāze. Tā ir 25 reizes spēcīgāka nekā oglekļa dioksīds.

Galvenie padomi, lai novērstu pārtikas atkritumus:

- plāno pirkumus un sastādi sarakstu
- pirms doties uz veikalu pārbaudīt krājumus
- pareizi uzglabā
- apēd visu, kas sarūpēts

Citi bioloģiski noārdāmi atkritumi:

Lapas, zāle, nezāles, zari, puvuši augļi un dārzeņi ir lielisks materiāls, no kā pats var gatavot kompostu, ja ir tāda iespēja.

Kompostēšana mājās palīdz samazināt poligonā nogādāto atkritumu daudzumu un ļauj atkārtoti izmantot komposta vērtīgās uzturvielas, iestrādājot tās augsnē.

NESTANDARTA ATKRITUMI

Sadzīvē rodas daudz un dažādu cita veida atkritumu, ko nedrīkst likt šķiroto un arī sadzīves atkritumu konteinerī.

Ja rodas šādi atkritumi, par informāciju, kā tos apsaimniekot sazinies ar savu atkritumu apsaimniekošanas operatoru, pašvaldību vai reģionālo atkritumu apsaimniekošanas centru "Liepājas RAS"

SIA "Liepājas RAS"
www.liepajrasras.lv

SIA "Eko Kurzeme"
www.ekokurzeme.lv

SIA "Vides pakalpojumu grupa"
www.vpgrupa.lv

Bīstamiem sadzīves atkritumiem IR SAVA ĪPAŠA VIETA!

Bīstamos atkritumus NEDRĪKST izmest parastajā atkritumu plūsmā.

Tāpat kā patērētājiem, kas tos pērk, arī uzņēmumiem, kas ražo šādas preces, ir jāuzņemas atbildība par to apsaimniekošanu. Tādējādi viņi nodrošina savākšanas vietas, kur materiālus var droši pānemt un nodot pārstrādāt.

PIEMĒRI

BATERIJAS

konteinerīši
veikalos

ELEKTROIEKĀRTAS

laukumos vai
sazināties ar
pārdevēju

MEDIKAMENTI

aptiekās

Kartona iepakojumi, no jaunām iekārtām un zāļu kastītēs gan ir šķirojami.

Plastmasas tablešu plāksnītes NAV šķirojamas.

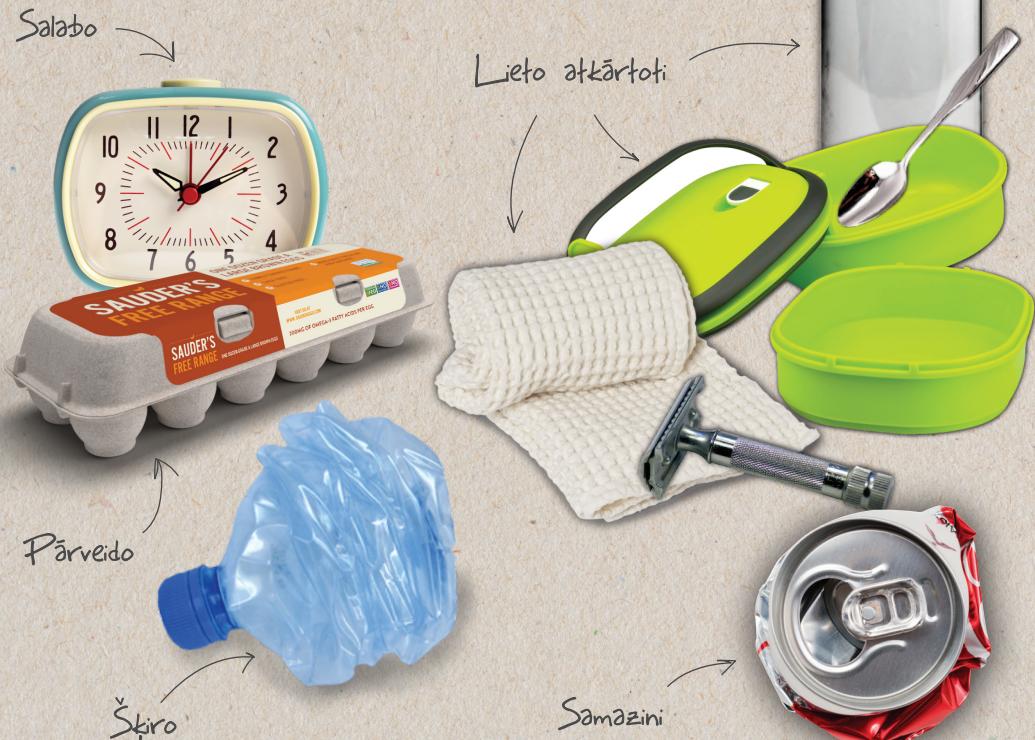
Kā mēs varam samazināt radīto ATKRITUMU DAUDZUMU?

Centies atteikties no vienreizlietojamām, nevajadzīgām lietām un iepakojumiem. Patēriņa samazināšana ir labākais veids kā samazināt savu radīto atkritumu daudzumu!

Pirms pērc, padomā!

Daudz labu padomu, kā to var vieglāk izdarīt ir
atrodami bezatkritumu dzīvesveida principos
Samazini, Lieto atkārtoti, Labo, Pārveido, Šķiro!

Vai tu zini, kas no šī NAV ŠĶIROJAMS?

Liepājas RAS

Domā zaļi! Dari zaļi!

SIA Liepājas RAS
Ķīvītes, Grobiņas pagasts
Grobīnas novads, LV-3430

www.liepajrasras.lv
<https://www.facebook.com/LiepajrasRas>

2021